

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Wtorek, dnia 13 stycznia 1920 roku

Cena prenumeraty:

w ŁODZI.

Kwartalnie Mk. 24,00

Miesięczn. 8,00

Za roznośnienie

60 ten. miesięcznie.

Z przes. pocztową:

Kwartalnie Mk. 28,00

Miesięczn. 9,50

Kalendarzyk:

Wt. 13 I Weroniki.

Sr. 14 I Hilarego.

Czw. 15 I Pawła I pust.

Piąt. 16 I Marcelego.

Redakcja

w Łodzi

Al. Kościuszki 61.

TELEFON 28.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju” przyjmują wyłącznie wytworzone przez Związek prasowy powojennej — Zgoda 16 i w Warszawie.

CENA OGŁOSZEN Przed tekstem lub w tekście mk. 250, za tekst w 35 tenizów, nakładzi mk. 1,25 za wiersz pititowy. Drobne ogłosz. w 15 ten za wyraz. Komunikaty mk. 250. Ogłoszenia zamiejscowe 10 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Artykuły bez uzaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w PAZJANICACH u p. Grobłaskiego, Kłock; w ZMERZU u p. Lacha, Kłock.

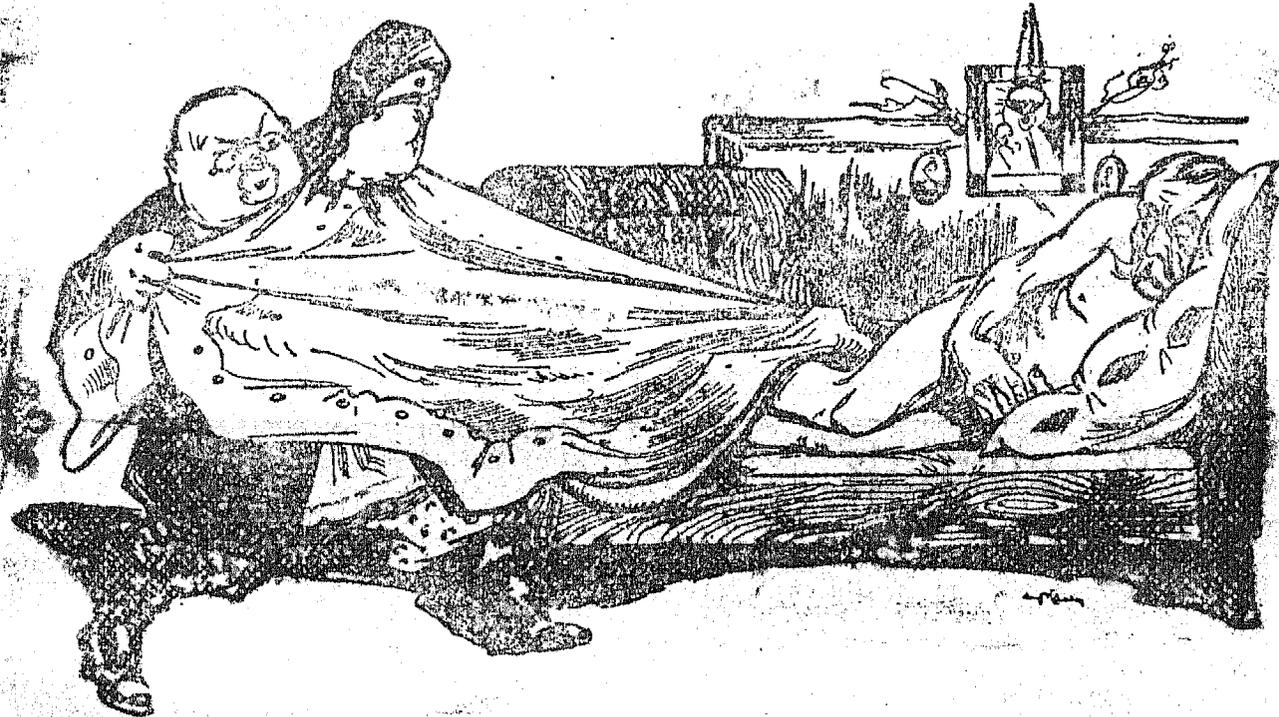
Za przykładem bogów...

Maks Linder

żyje i śmieje się tylko
w Kino-Teatrze „Nowości”
do środy włącznie.

Rybuchy śmiechu!!!

156 1

Reak. Dankina: Tak jak golubuska Wielka Britania u Polaka odjęła Gdańsk, Silesia i Litwę, tak nie mogą być gorzej i nastarać się odciągnąć Białoruś i Wołyń. Musi to przygodzić się na onuczku, a temu i tak nawierzni ciepło będzie.

W obronie polskiego intelektu.

Tak, Intellect polski przeżywa przesilenie, niezwykle niebezpieczne na przyszłość. Intellectowi polskiemu zagraża jeżeli nie zagłada, to poważne w każdym razie poderwanie podsiaw jego bytu, uszczerbienie wprost katastrofalne źródeł jego rozwoju, unicestwienie czynników jego rozkwitu i nowych dróg dalszej pracy w najistotniejszej dziedzinie jego działalności.

Z jednej strony niesłychanie ciężkie warunki materialne, w jakich z lekką bezroską społeczeństwo i państwo pozostawia pracowników umysłowych, uczyniło z inteligencji polskiej jakiegoś parjasa, o losy którego nikt się nie troszczy, którego nieodłącznym prawie towarzyszem stały się obecnie głód i nieznośna, ciągła troska o najelementarniejsze potrzeby, nigdy nie zaspakajane dostatecznie. Głodują y intelektualiści, a państwo pozostawia ich w takiej sytuacji, w jakiej pozostawia w jego obronie. W niesłychanej orgji strąków, w jakimś ostatecznym szale nierobstwa i anarchji, on jeden trzyma z niezłomną siłą i zrozuieniem swego obowiązku, w poczuciu nakazów czynnego patriotyzmu na swym stanowisku. Nie grozi on nielotem bezrobocia strukturze organizacyjnej państwowej, nie urzędują tłumnych manifestacji, nie tworzą społeczniwa próbami

zahamowania normalnego biegu życia... Ciężki w milczeniu z zacisniętymi zębami, ze stoicyzmem znosząc zaiste gorzką dolę, w jakiej postawił go obecny stan rzeczy.

Gdy w przeciągu ostatniego roku niezliczoną ilość razy powtarzane strajki ekonomiczne doprowadziły do kilkakrotnie zwiększonych cen wszystkich artykułów, przedelne płace większości kategorii pracowników intelektualnych nie zmieniły się wcale, albo też zostały zwiększone w ironicznie wprost znikomej formie.

To też wynagrodzenia sędziów, nauczycieli, literatów, dziennikarzy, rozmaitych dykasterji urzędników pozostają obecnie w paradoksalnym wprost stosunku do zwiększającej się z dnia na dzień drożyzny.

Istnieją biura w których zarobki wożnych przewyższają płace niektórych urzędników. Zaden profesor uniwersyteu nie pobiera takiej płacy, jak w pieniądzu i naturze otrzymuje przeciętny formalny nauczyciel gimnazjalny jest nieważnym w porównaniu z tem, co zarabia na kielner. Naprosto marzyliśy kierownik pisma lub publicysta o tem, aby pobierać taką pensję, jaką otrzymuje zecer...

Większość pracowników na równi umiasto-

wym wtrącono prawie w nędzę. Opędzenie za sadniczych potrzeb stało się marzoną jedynie utopią, nie mówiąc już o potrzebach intelektualnych...

Słusznem jest, że ludzie, pracujący fizycznie, pozyskali możliwość podstawowego zaspokojenia swych potrzeb. Słusznem jest iż wreszcie wychodzimy z tego okresu, gdy warstwy robotnicze były terenem częstokroć niesłychanej eksploatacji pracodawców. Słusznem jest, również, że podnosi się dobrobyt szerokich mas, dając im tym sposobem możliwość polepszenia trybu ich życia.

Ale stanowczo jest czymś niesłychanie pozbawionym, jest przejawem wysoce niebezpiecznym na przyszłość owo upędzenie intelektu polskiego, to lekkomyślne zwalenie na jego barki głównej części ciężarów drożyzny i wyzysku paskarstwa.

Umysłowość polską daleko się krzywiła. Mózg narodu został brutalnie zachwiany ze swego dominującego stanowiska. Myśl podjarządkowano pięści. Młot zdruzgotął piórko. Książka, niosąca słowa wiedzy lub śmiałości porywy duszy, została wyrzucona na bruk zdeptana.

Pracodawcy, którzy podnoszą zarobki prac fizycznej, nie są pochopni wcale do umożliwienia życia pracownikom intelektualnym. W pierwszym wypadku ustępują pod obawą bezrobocia pod presją organizacji partyjnych, wreszcie pod naciskiem związków zawodowych. Tutaj zaś milczą wcale. Wiedzą, że inteligencja nie może dłużej służyć terroru, że w obecnej ciężkiej dla kraju chwili nie chwyci za narzędzia represji.

Państwo, które tak uległa zajęło postawę dla rucnów iornali np., które pod tym względem wykazało tyle wyrozumiałości, mimo, że ruch ten stawiał Polskę nad przepaścią głodu, jeśli idzie o pracowników intelektualnych, ogranicza się do frazeologicznych obietnic i dyktando wypełnianych zapowiedzi, lub też ucieka się do środków, które są jeno palliatywami, lecz nie rozstrzygającą kwestję metodą.

I ostatecznie inteligencja, która w większości swych zawodów pracuje nie 8 lecz 10, częściej kroc do 12 godzin na dobę (sądownicy, nauczyciele, dziennikarze), przymiera. Głodują

wyczerpana i przepracowana nie będzie w stanie zapewnić dostatecznie zasobów swych zdolności. Coraz większa dezercja z jej szeregów osłabiać musi stale sprawność intelektualną narodu. Pożądanie materialne pracowników umysłowych niechęcią będzie wielu do poświęcenia się swym społecznym zawołaniem...

Jedni społeczeństwo i państwo nie zatrudniają ich w sprawę, jeśli nie zostanie wroczone poleżony kres bezprzekładnej obojętności, z jaką pracownicy odnosią się do bytu materialnego pracowników umysłowych, najwięcej uszczelniona konieczny tej pracy konieczną sprawdzi. Czy będzie to na dobro tych, którzy tak lekceważą i błądzą dole swych pracowników, śmiało wątpić...

Co najgroźniejszą niebezpieczeństwo, przed którym postawiono intelekt polski. — Pozatem jednak czyhają nań inni jeszcze wrogowie... Nieumieszna drożyzna książek, wywołana przez zawrotną wprost ostatnio ceny papieru i druku, wymierza umysłowości polskiej cios niepowolowany. Czytelnicтво u nas, owo kryterjum duchowych bogactw narodu, stale się przywilesem wyjątkowych wybrańców, będących w stanie wlać wygórowane śmiesznie ceny za książkę. Na wydanie książki, zwłaszcza z zakresu beletrystyki, nieliczny zastęp autorów może sobie pozwolić, lub też musi się oddać na łup wy-

zysku wydawców... Niezadługo dajdziemy do tego, iż pojawienie się nowej książki będzie sensacją, a cena jej dojdzie do cen ówczesnych przepisanych manuskryptów przed wynalazkiem druku... Czy takie zblizenie się pod tym względem do stosunków średniowieczu wafalno dodatnio na rozwój oświaty i rozkwit umysłowy u nas, istotnie również wypłd...

Wprow iżakowa drożyzna papieru, zwłaszcza gazetowego, którego ceny co kilka dni prawie się podwaja, wymusza wręcz konieczny czas owemu nerwowi i wola społecznego, tej niezbędnej wypracowania opłd — prawie polskiej. Jeśli i w tym kierunku rząd nie przedsięwzięcie kroków zdecydowanych a radykalnych, wszystkie współczesne zapłaty intelektu polskiego niezadługo kają czekać na owoce swej ponuraj działalności...

Na gruzach umysłowości polskiej buinie rozkloszysze się kwiat ciemnoty, obskurantyzmu i nieuczwa. Myśl polska, która tak nieustrudzenie prowadziła naród do jutrzeńki wyzwolenia, krzepiła na duchu i budziła świadomość patrijotyczną, u wrót niepodległego bytu narodowego skona na aamę, wyczerpanie i obojętność społeczeństwa...

Czesław Gumkowski.
(Ichtiosaurus).

Przełamanie ataków bolszewickich.

Warszawa, 12-go stycznia (PAT.) Komunikat Sztabu Generalnego wojsk polskich: Front litewsko-białoruski: Bolszewicy atakowali w dalszym ciągu nasze pozycje między Dubną a Dźwina, wprowadzając do akcji znaczne oddziały artylerji, pociągi pancerne i oddziały kilku dywizji piechoty. Po kilkugodzinnej zacietej walce, ataki na całym froncie odparto, zadając przeciwnikowi dotkliwne straty. Po przejściu naszych oddziałów do kontrakcji, bolszewicy ściągani przez nas, w popłochu wycofali się za linję jeziora Dryssy. W pościgu tym wzięto

większą ilość jeńców i zdobycz, która nie jest jeszcze przeliczona. Ataki bolszewickie na wschód od Uszcza zostały przez nas odarte. Na wschód od rzeki Płycy nasz patrol ułański rozpedził oddział bolszewicki pod wsią Kuryn. Front wołyński: Spokój. p. o. szefa generalnego wojsk polskich: *Haller*, pułkownik.

Naczelnik Państwa w Lublinie.

Lublin, 11 stycznia (PAT). O godz. 9 wieczorem udał się Naczelnik Państwa na raut wydany na Jego cześć w salach Towarzystwa muzycznego, a następnie na przedstawienie w teatrze Wielkim. O godz. 10 i pół rozpoczął się obiad galowy wydany przez miasto Lublin, wydany na cześć Naczelnika.

Do stołu w wielkiej sali magistratu zasiadło kilkaset osób zaproszonych wśród nich minister sprawozdacji Słwiński, dowódzca okręgu generalnego, generał Babiński, ks. biskup Fulman, wojewoda Moskałewski, przedstawiciele uniwersytetu, władz organizacji i włościanstwa.

Prezes Rady miejskiej Turczynowicz, wygłosił mowę powitalną, nawiązując do Unii Lubelskiej i do tradycji Lublina jako królewskiego trybunalskiego grodu. Mowę zakończył okrzykiem na cześć Naczelnika.

Wojewoda Moskałewski wita Naczelnika w grodzie, w którym przybrała realne kształty genialna myśl złączenia dwóch narodów i państw w jedną całość, w jedną wspólną Rzeczpospolitą, wita imieniem wszystkich obywateli województwa lubelskiego i hołd, który Mu składa jest hołdem powszechnym.

Ks. biskup Fulman wskazuje, jak działa polska na wschodzie krwawi się i marznie nie-

wyczerpanie ofiarna, a z drugiej strony, jak pobratymcy nasi czyhają na całość naszej Ojczyzny, aby ją tylko ograbić i obrabować.

Komendantzie, kończy ks. biskup, jesteś nam wzorem, jesteś nam przykładem. Oby Ojczyzna miała jaknajwięcej takich synów.

W imieniu Samu województwa lubelskiego powitał krótkimi słowy Naczelnika Państwa p. Zawadzki, zaś w imieniu Towarzystwa Rolniczego hr. Roztorowski. Imieniem kółek rolniczych powitał Naczelnika Państwa włościanin Karpifski z Lubartowskiego, imieniem szerokich mas ludu włościańskiego zorganizowanego w Związku kółek rolniczych ziemi lubelskiej, Podlasia i Wołynia.

Szereg powitań Naczelnika zakończyło przemówienie przedstawiciela młodzieży d-ra Hendingera, który wniósł toast na cześć Józefa Piłsudskiego jako wychowawcy i przykładu młodzieży, przemówienie prezesa Związku robotników chrześcijańskich Drzewieckiego, oraz prezesa Komitetu przyjęcia Naczelnika Państwa, wiceprezesa miasta Dylewskiego.

W odpowiedzi wygłosił Naczelnik Państwa długie i serdeczne przemówienie, dziękując za gorące przyjęcie, jakie mu zgotowano.

politykę, jaką inni w stosunku do nas uprawiali.

Na całym świecie polityka kresowa podobna jest do tej, jakiej my byliśmy obiektem. Nie znam innej polityki kresowej, jak polityka pomizania i ugacka, która bezsilność: Ślady zwycięstwu. My polacy, wierzy do siebie dobrze, jakie to straty na siebie porząją. Jak niedaleko prowadzi, jak nie wielkie rezultaty osiąga. Chcę państwem oświadczyć o pewnym moim stanowczym miastem jakim w kresach i kraj, którego nie wymiaram a w którym błądka była rajem. Oświadczył on że: Zrobię face z moją uczciwością. Zarnę żyć i zarabiać z uczciwością, a bawiem tam, gdzie nieuczciwość jest powszechna, uczciwość jest rzadka, a rzecz rzadka jest droga i tam uczciwość może być interesem. Na całym świecie panuje nieuczciwość w polityce kresowej. Ja chciałbym, aby nasza polityka kresowa była polityką uczciwą. Wznowę ten toast na naszą uczciwą politykę kresową.

Zagadnienia polityki polskiej.

—x—

W kołach politycznych bardzo poważnie mówią o zatargu, który się wyłonił wśród członków gabinetu. Przyczyną nieporozumień jest sprawa konstytucji, przychem ministrowie Patek, Pełowski i Wojciechowski zajmują stanowisko oamienne, aniżeli większość gabinetu.

Jak słychać, p. Tułust usunie się z politycznej pracy. Przyczyną tego postanowienia są nieporozumienia w sironnicwie „Wyzwolenia”.

Generał Listowski oddał do dyspozycji Naczelnika Państwa w czasie jego pobytu na froncie wschodnim wagon salonowy b. cesarza Mikołaja II, zdobyty przez wojska polskie na bolszewikach.

Dnia 12 bm. o godz. 10 rano powrócił Naczelnik Państwa do Warszawy.

„Le Journal” zamieszcza wiadomość że poselstwo francuskie w Warszawie będzie poinformowane do stopnia ambasady, a na stanowisko ambasadora będzie mianowany dotychczasowy poseł francuski przy rządzie rumuńskim Sant-Tadare.

W kołach politycznych otrzymano wiadomość, że Dynaburg pozostaje obecnie tylko pod polskim zarządem wojskowym, administracja cywilna natomiast znajduje się w rękach Łotyżów.

Wojska polskie uratowały Mołczaka.

Warszawa, 12 stycznia (wł.) Nadeszły ni wiadomości, świadczące pochlebnie o dywizji wojsk polskich na Syberji. Dzięki walecznej postawie tych wojsk stał się możliwy odwrót armji Kozaka na wschód. Dywizja zyskała sobie ten uznanie dowódcy koalicyjnego na Syberji.

Śluzowi strzelcy i korpus zaporoski rozsi w niewoli polskiej.

Lwów, 12 stycznia (wł.) „Wpered” donosił Korpus śluzowych strzelców, który zorganizował się w Kijowie pod atamanem Konowem, Melnykiem i innymi dowódcami, dostał się po zajęciu Płoskirowa przez oddziały Denikina w Poloniam do niewoli polskich wojsk. Wśród jeńców znajdują się: dowódca korpusu ataman Konowalec, pułkownicy: Czundra, Kuczabski, Suszo i inni.

Oprócz śluzowników znajduje się w Łucku część korpusu zaporoskiego, która dostała się do niewoli polskiej.

Warszawa bez światła.

(Od własnego korespondenta).

Warszawa, 12 stycznia. Dziś o godz. 10:00 stanęła elektrownia z powodu braku węgla. Miasto zostało bez siły pociągowej i światła. Odbiło się to na dziennikach popołudniowych. Dopiero o godzinie 6 ej wieczorem uzyskawszy trochę opału, elektrownia uruchomiła swoją maszynę. Do tej godziny zależała ciemność.

Polska polityka kresowa oprze się na uczciwości.

Przemówienie Naczelnika Państwa w Równem

Lublin, 11 stycznia (PAT). Na przyjęciu, wydanym na cześć Naczelnika Państwa przez zarząd miasta Równego, wygłosił Naczelnik Państwa następujące przemówienie:

„Dziękuję Panom za gorące przyjęcie, jakiego doznałem. Bytność moja na ziemi wołyńskiej na zawsze pozostanie mi w pamięci. Rozumiem te uczucia, jakie przejmują mnie, jako reprezentanta państwa polskiego. Sam z kresach byłem wychowany i przeżyłem cała

hańbę, jakiej nie szczędzono nam jako narodowi pobitemu. Kiedy mówimy o kresach, to musimy sobie zdać sprawę z tego, co to są kresy. Kresy — to zetknięcie się jednego narodu z innym, jednej kultury z drugą, jednego wychowania z innym. Dlatego też zawsze najtrudniej jest wszelkiej polityki kresowej umiejętnośćią zdobyć siły, mocny szacunek dla władzy jawnej. Proszę Panów! My polacy byliśmy obiektemi różnawch polityk kresowych. Znalizmy te

Walka o koronę.

Większość jest za wnioskiem rządowym. Po głosowaniu próbnym Małopolskie opozycyjne zabrania. Dr. A. Rząd obejmuje dalsze kierownictwo posiedzenia.

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 12 stycznia. Obrady w kwestii skarbowej trwały dziś cały dzień w Komisji Sejmowej.

Czterokrotnie głosowano. Większość oświadczyła się za wnioskiem rządowym.

Po głosowaniu w komisji oddano 19 głosów przeciw 11, aby za koronę płać 70 fenigów, ceną ustanowioną przez ministra Grabskiego. Głosowało 30 osób. Obrażeni (?) Małopolskie opuścili salę.

Dalsze obrady odbywały się pod przewodnictwem dr. Antoniego Rzędy.

Małopolskie czekają na powrót Witosza i sądzą, że uda im się sprawę załatwić kompromisowo i wytargować od Sejmu choć 75 fenigów za koronę.

Witos bawi w Małopolsce, pojechał tam zasięgnąć języka w odpowiednich kołach.

Bolszewicy proponują pokój Polsce?

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 12 stycznia. W kołach politycznych mówi się tu obszernie o zaproponowaniu przez Rosję bolszewicką pokoju Polsce na wyjątkowych warunkach. Rosja godzi się na granicę historyczną Polski na wschodzie. Przyrzeka cofnąć z granic polskich swoich agitatorów i pozostawia polakom wolną rękę do ścigania i wydala-

nia komunistów.

(Naturalnie, iż rządowi sowieńców z łatwością przychodzi zaproponować wszelkie warunki, gdyż i tak niema zamiaru dotrzymać ich. Znamiennym dowodem tego może być zawarty niedawno pokój z Estonją i jego dotrzymywanie. Przep. Red.)

Niemcy przed zwrotem wydartych ziem Polsce.

Nouen, 11 stycznia (PAT.) Prezydent Rzeszy niemieckiej wydał do ludności odezwę w której wskazuje na konieczność odstąpienia ziem wschodnich Polsce, wyraża swój żal, ale jednocześnie dodaje słowa otuchy i wzywa do zniesienia tego niezręczności z dumą i męskością. Prezydent dowodzi, że pomimo rozgraniczenia serca niemieckie pozostają w ścisłej łączności.

Odezwę tę podpisali również wszyscy ministrowie Rzeszy.

Nouen, 12 stycznia (PAT.) Stosownie do zawartego w Paryżu układu z Polakami, dotyczącego urzędników, pełnić będą w oddanych Polsce ziemiach sędziowie niemieccy swoje urzędowanie aż do końca marca.

Podole za przyłączeniem do Rzeczypospolitej.

Warszawa, 12 stycznia. (PAT.) List do marszałka Sejmu: Z dalekiej a sławnej w dziejach warowni kresowej, która przez długie wieki broniła granic Polski od tatarskich i tureckich najazdów, ze starożytnego Kamieńca Podolskiego przychodzimy do Ciebie dostojny Panie, by za Twoim pośrednictwem złożyć hołd należny przesiętnemu Sejmowi Rzeczypospolitej, a To-

bie uczucie naszej najwyższej cześci wyznać.

Przychodzimy zarazem Cię prosić, Panie Marszałku, byś zechciał przedłożyć tej wysokiej izbie, której przewodniczysz, słuszne żądania polskiej ludności Podola, która się domaga przyłączenia naszego kraju do polskiej macierzy. List motywuje obszernie wyrażone żądania i kończy się szeregiem podolsów.

Uroczyste przyjęcie kardynałów w Warszawie.

Przyjazd.

W niedzielę odbyło się w czasie powitania ich emincencji ksądy kardynałów, dr. Edmunda Dalbora i dr. Aleksandra Kakowskiego, powracających z Rzymu. Przed godz. 11 rano w pałacu biskupim poczęli się zbierać przedstawiciele kapituły, rządu, Sejmu, władz cywilnych, wojskowych, municypalnych zrzeszeń i korporacji. Jednocześnie przestrzeń pomiędzy pałacem biskupim i archikatedrą poczęły zajmować tłumy publiczności, cechy ze sznurkami, branwa itd. Przed kościołem Pobernardyńskim stanął oddział piechoty z orkiestrą.

O godz. 10 minut. 30 przybyli emincencie, których powitał nuncjusz papieski, ks. Ratti. Następnie przemawiał imieniem episkopatu arcybiskup Bilczewski, imieniem kapituły warszawskiej biskup Ruszczyński, imieniem Sejmu marszałek Trąpczyński, imieniem rządu prezydent ministrów Skulski, municypalności prezydent Rady miejskiej Ignacy Bahński oraz jeden z przedstawicieli robotników chrześcijan.

List Ojca Sw. do robotników.

Na powitanie robotników z chrześcijańskiej demokracji odpowiedział pierwszy kardynał Dalbor, następnie kardynał Kakowski, który zwrócił się do delegacji i robotniczych oświadczył, że przywódz z Rzymu od Ojca Świętego list pasterski do robotników polskich i chrześcijańskich. Wobec tego, że list jest jeszcze nie przetłumaczony, nie może go odczytać. Następnie członkowie kapituły wsiadli do sankietygo

powozu, wioząc świecę Piłsowską. Za nim podążyli kardynałowie i delegacja.

Przed kościołem Pobernardyńskim.

Kardynałowie wyszli przed kościołem Pobernardyńskim, udali się do frontu i powodili się przed grobem św. Ładysława z Gielniowa Bernardyna. Z kościoła piechota pod baldachimem procesjonalnie udali się do archikatedry, gdzie po „Te Deum“ celebrował sumę kardynał Dalbor. Podczas Gloria przy biciu dzwonów zapalił świecę Piłsowską marszałek Trąpczyński. Kazanie wygłosił biskup Pelczar. Po sumie kardynałowie udzielali błogosławieństwa.

Przemówienie pana prezydenta ministrów w.

W pałacu arcybiskupim podczas przywitania kardynałów dr. Kakowskiego i dr. Dalbora, pan premier mówił:

„Witam Was, najdostojniejsi sternicy naszego kościoła. Witam w tej nowej hierarchicznej godności, która staje się nowym łącznikiem pomiędzy kościołem a Polską. Zaszczyt, który Was spotyka, jest udziałem nas wszystkich i to tym chlubniejszym, im jest on dla nas cenniejszym. W czasie naszego ucisku wyjątkowo tylko spojrzeć mogła purpura na ramionach polaka. I wtedy jeszcze zabórca nasi zwracali nad tem czuli, by przypadkiem wpływ wysokiej kościelnej godności nie ważył na szali naszego narodowego interesu. Ze szczególną radością tedy radością, że równocześnie z godnością kardynalską stolicy państwa, purpura zdoła dziś Ciebie, prymasa Polski, przez co Rzym uroczyste wo-

bee światła potwierdzić na nowo godność prymasa. Za gniewańskiego, by pamiętkę pracowni naszej bratniej i wielki symbol jedności naszego narodu. Wyrażę sobie nadzieję wyowładam też i nasze nadzieje zawieszając do słów Twoich księże prymasie wyowładanych w Rzymie o misji polskiej na wschodzie Europy, jako strażniczej chrześcijańskiej cywilizacji i kultury. Jeżeli kiedy, to dziś zwłaszcza, na nowych drogach jej życia, przypada w udziale narodowi naszemu to wysokie posłannictwo w najcięższych warunkach wobec kościoła i świata stwierdzić. Liczymy na to, że w tych przełomowych dla Polski chwilach, gdzie musi ona walczyć o swoje stanowisko i o swoje posterunki ilekroć wyjdzie z prawa łącząca się z kwestją polityki kościelnej, wy, czcigodni purpuraci, staniecie jako pośrednicy i orędownicy między narodem i Rzymem. Ufam też w to, że wasz wytrwały i zentfanie, jakim się cieszyicie uławi w stolicy świętej orientowanie się, gdzie tkwi interes kościoła tak zawsze łączący się z interesem narodu naszego.

Przemówienie ks. prymasa Dalbora.

Na przemówienie pana premiera odpowiedział kardynał ks. Dalbor:

„Waszej Ekselencji, jako przedstawiciel Ojca Świętego, Wam księże arcybiskupi i Wam, szanowni panowie, wyrażam w imieniu jego emincencji ks. kardynała Kakowskiego i moim własnym serdeczne podziękowanie za wymowne słowa, którymi przed chwilą nas powitaliście. W przemówieniach tych wróciła myśl, że wyniesienie 2 arcybiskupów polskich do godności kardynalskiej jest równocześnie odnowieniem kościoła dla narodu polskiego. W rzeczy samej Ojciec Święty, dając narodowi polskiemu 2 kardynałów chciał wobec całego świata podnieść znaczenie Polski manifestować, że Polska staje na nowo w rządzie państw europejskich. Czyż stolicy apostołskiej, czy Europie nawet, świata całego są na nas zwrócone i dlatego nominacja 2-óch kardynałów polskich przypomina nam naszą odpowiedzialność wobec świata i historii, powinna nam być pobudką do stągnięcia wszystkich sił w narodzie pragnących dobra Ojczyzny i do wywołania wszystkich myśli, dążeń, całej woli naszej, abyśmy, pomni na nasze zadanie historyczne, stali się przedmiotem ładu i porządku państwowego, uczciwości obywatelskiej i oświaty chrześcijańskiej.

Rewizja w kawiarni.

(Od własnego korespondenta.)

Kraków, 12 stycznia. W kawiarni „Secesja“ dokonała policja rewizji. Znalezione tylko 1600 koron, które jakiś tchórzliwszy gracz pozostawił. Wreszcie nic podejrzanego nie zaalaziono.

Hiszpanka w Krakowie.

(Od własnego korespond.)

Kraków, 12 stycznia. Szarzy się tu w niezróżny sposób choroba wyjątkowa.

Międzynarodowa konferencja węglowa w Katowicach.

Katowice, 12 stycznia (wt.) W dniu 9 go stycznia odbyła się w Katowicach pod przewodnictwem amerykańskiego pułkownika Nett międzynarodowa konferencja węglowa. W konferencji tej brał udział przedstawiciele wszystkich państw.

Rozstrząsaną była sprawa przydziału węgla dla państw europejskich, następnie kwestja interesowności pracy w kopalniach.

O Ligę Narodów.

Wiedeń, 12 stycznia. (PAT.) Clemenceau powołał w życie traktatu pokojowego wystosując do państw: Chiny, Kuby, Danji, Hiszpanji, Norwegii, Urugwaju, Santalwadora, Holandji, Szwecji, Szwajcarii i Wenezueli zapytanie, czy państwa te przystąpią do Ligi Narodów.

Kontrola nad Germanją.

Wiedeń, 12 stycznia. (PAT.) Na sobotnim posiedzeniu Rada Najwyższa postanowiła utworzyć stałą radę wojenną pod przewodnictwem Focha, która będzie kontrolować rozbrojenie Niemców i przeprowadzenie punktów traktatu pokojowego.

Uroczystości Ratyfikacyjne.

Paryż, 12 stycznia (PAT.) Uroczystość wymiany dokumentów ratyfikacyjnych odbyła się w sobotę o godz. 4-ej po poł. w ministerjum spraw zagranicznych. W gabinecie włącz jeszcze chorego Pichona zgromadzili się Clemenceau, Lloyd George, Nitte i Matsui, Simson i v. Lersner wprowadzeni zostali do gabinetu przez Willa i Martina szefów rotokołu. Clemenceau wzywał obu panów, aby położyli swoje podpisy. Po dokonaniu tej formalności przedstawiciele państw ententy i przedstawiciele Niemiec podali sobie ręce. Cała ta ceremonia trwała 10 minut, poczem przedstawiciele Niemiec wprowadzeni zostali do Sali Zegarowej, gdzie zasiadli już

przedstawiciele mocarstw sprzymierzonych. Tam odbyła się wymiana dokumentów ratyfikacyjnych i podpisanie protokołu w porządku alfabetycznym francuskich i niemieckich reprezentowanych. Niemcy i niemiecki pierwszy, poczem podpisali kolejno Clemenceau Lloyd George i t. d. Następnie Clemenceau powstał i oświadczył: Protokół ratyfikacyjny traktatu zawartego pomiędzy mocarstwami ententy a Niemcami został podpisany. W tej chwili traktat wchodzi w życie i musi być wykonany stosownie do wszystkich zawartych w nim klauzul. Posiedzenie jest zamknięte.

duża, że rok obecny będzie bodaj najlepszym rokiem w tej historii handlu międzynarodowego. Na zamówienie urzędnicze przez amerykańskich przedsiębiorców w dziale manufaktur są tak liczne, że zwrócić się musi 2 lata niestychanego rozkwitu tej gałęzi przemysłu i handlu oraz w pewnych dziedzinach przemysłu tekstylnego masy, pozostających w związku z gałęzią manufaktur.

Ubezpieczenie robotników w Anglii.

London, 12 stycznia. (PAT.) Zgodnie z nowym projektem rządowym ubezpieczenia na wypadek braku pracy komisarzy w Anglii z tego ubezpieczenia 11 i pół miljonów robotników w wieku do 60 lat.

Skarb ma włączyć na rzecz ubezpieczonych 1 miesiąc części kwoty wliczonej przez przedsiębiorców i robotników.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Dzienniki niemieckie podają alarmujące wieści o braku zboża w Niemczech, którego zapasy wystarczają tylko do końca lutego.

Urządowo ogłoszono tekst traktatu pokojowego podpisanego w Wersalu dnia 23 czerwca roku ubiegłego.

Pierwsze posiedzenie Ligi narodów odbędzie się dnia 15 stycznia w Paryżu pod przewodnictwem Leona Bourgeois.

Danekia przesyłał sędzię swego sądu do Jaltę.

Donoszą ze Szeczyna, że tamtejsza komisja marynarska otrzymała zawiadomienie o zniesieniu blokady Bałtyku.

Z Lizbony donoszą: Gabinet podał się do dymisji wobec opóźnienia, na jaką natrafili w Izbie posłów.

W Berlinie daje się w ostatnich czasach odnotować wielki brak papieru gazetowego. Niektóre gazety wychodzą tylko na papierze „Berliner Lokalblatt“ wychodzi od wczoraj na szarym papierze.

W Mediolanie zaszło wiele wypadków porażek mózgowych i sercowych, przypominających chorobę błazni.

W Serbii odbyła się uroczystość na cześć profesorów i nauczycieli z departamentu Sekwany, którzy w czasie wojny pełnili służbę w szeregach armii. W uroczystości wziął udział Poincare.

Saskie koleje państwowe mają w roku 1919 300 milionów marek nadoboru, dawanej miały przeciętnie 60 milionów rocznie zysku.

Albert Thomas służył mandat deputowanego, aby zajął stanowisko szefa sekcji w Lidze narodów.

Z Lugano donoszą o wielkiej powodzi, jaka nawiedziła szereg włoskich miast, szczególnie w Toskani, w Pizie i Emboli wiele domów stoi pod wodą, wiele realności runęło. W Piemontie powódź wyrządziła obrzymie szkody.

„Westminster Gazette“ z Nowego Jorku publikuje statystykę urzędu podatkowego Stanów Zjednoczonych, z której okazuje się, że Ameryka Stanów Zjednoczonych posiada obecnie najmniej, nie więcej tylko 20,000 milionerów. Ta cyfra powiększa się stale o 2,000 nowych szesnastu milionerów rocznie.

Dzisiejszy numer ma 10 stron druku.

Strajk wzmacnia się, gdyż czeka Niemcy przewóz wojsk koalicyjnych.

Hauen, 12-go stycznia (PAT.) Bezrobotne kolejarzy niemieckich wzmacnia się w dalszym ciągu. Obecnie zastrajkowali robotnicy kolei

Gelsen Khebra Wanne i w Duisburgu, skutkiem czego nie ma już połączenia kolejowego z lewym brzegiem Renu.

Obrachunki ze zdrajcami.

Paryż, 10 stycznia (Wł.) Sąd wojenny w Lille zebrał właśnie materiał co do ogromnej afery szpiegowskiej, w którą jest wmieszana wielka liczba osób. Sama liczba aktów wynosi 973 sztuk, świadków podobno 83

Głównym oskarżonym jest szwec Jules Wiart, dezertor z 1 pułku znawów. W początku działań wojennych znajdował się on w więzieniu w Duna, gdzie odsiadywał karę kradzieży. — Uwolniony w marcu 1915 r. został uwieziony przez Niemców, którzy mu potem w Cambrai zaproponowali służbę szpiegowską. — W tym charakterze dowiedział się Wiart o istnieniu organizacji antyszpiegowskiej, która operowała w okolicy Cambrai-Mauberge i przynosiła koalicyjnym wojskom cenne informacje. Nikczemnik ten przedstawił się tym osobom, pokazał im swa fotografję ex-zuawa, wzmawiając, że otrzymał od władz francuskiego sekretne misje i zyskał wreszcie pełne zaufanie.

Gdy wreszcie wszedł w posiadanie dowodów przeciw patriotom francuskim radenaciowa wszystkich. 28 osób zostało aresztowanych. — W dniu sąsiednim Wiart chwycił się publicznie ze sprzedaż swych wśrodo-bywaeli. Dwóch pasjonistów kolejowych Doucedama i Dactox zostało w następstwie rozstrzelanych na wałach twierdzy Maubeuge. Zginęli oni odwrotnie, wyrażając przed śmiercią pogardę nadmem i zdrajcą. Wiele innych osób zostało skazanych na ciężkie roboty. Wielu z nich zginęło pod ciosami żołdaków pruskich.

Wiart stanął obecnie przed sądem wojennym w Lille razem ze współwinnymi: rzeźnikiem Racinem i kowalem Thellierem. Wiart nie przyznał się do okupacyjnych zbrodni, które mu zarzucano sprawiedliwie i oświadczył, że jest „obłąkany fatalnie“.

O pomoc żywnościową dla Polski.

Wiedeń, 11 stycznia. (Tel. Wł.) Z Nowego Jorku donoszą iskrowo, że Hoover wysłosał pismo do Komitetu pomocy dla cierpiących głód, w którym stwierdza, że środków żywności należy dostarczyć przede wszystkim całemu szeregowi miast włoskich, następnie muszą być zaspokojone potrzeby miast polskich i czeskich.

Szczególnie konieczna jest pomoc dla Polski — pisze Hoover — która jedna stanowi teraz wał ochronny przeciw barbarzyństwu bolszewickiemu.

Postawie ententy w Berlinie.

Paryż, 12 stycznia (PAT.) Na razie desygnowały swoich charge d'affaires tylko Francja, Anglia i Włochy. Przedstawiciel Francji wyjedzie do Berlina w przyszłą sobotę.

Dopiero teraz Wilson ocenił Niemców.

Lion, 12 stycznia (PAT.) Z Waszyngtonu donoszą, że na bankiecie wydanym przez partję demokratyczną prezydent Wilson wygłosił dłuższą mowę, w której wskazał na to, że Niemcy, aczkolwiek pobite są wciąż gotowe do wszczęcia wszelkich machinacji ofensywnych i defensywnych uniemożliwiających trwanie pokoju na przyszłość. Niemcy rozpoczną teraz wszelkiego rodzaju intrygi, ażeby osiągnąć wszystkie te cele, których w czasie tej wojny osiągnąć nie byli w stanie.

Komunistyczne szturmy wędrownie.

Berlin, 12 stycznia. (PAT.) Z Wiednia donoszą, że rząd austriacki zgodził się na prośbę rządu sowieckiego o zwolnienie i odesłanie do Rosji aresztowanej we Wiedniu agitatorki bol-

szewskiej Aksei Rode. Jest ona internowana w obozie w Karlstein. Będzie ona najodtwar przewieziona do Berlina, gdzie spotka się z mężem swym, doktorem Tobiaszem Akseim-Rodem, który został ostatnio skazany przez sąd berliński na 15 lat więzienia, a następnie ukarany.

Nowa komunikacja morska.

Hauen, 12 stycznia. (PAT.) „Royal Mail Steam Packet Com.“ otwiera nową komunikację morską między Holandją, Niemcami, Danją i Polską. Pierwszy parowiec „Prima“ wyruszy z pasażerami i z ładunkiem towarów z Southampton, a następnie zawinie w portach Rotterdam, Hamburg, Kopenhaga i Gdańsk, poczem odbędzie tą samą drogę z powrotem.

Brak węgla w Austrii.

Wiedeń, 12 stycznia. Pociąg pośpieszny mający kursować między Polską, Rumunją przez Wiedeń do Paryża, nie zostanie uruchomiony z powodu braku węgla w Austrii.

Obniżenie wartości przemysłu w Anglii.

London, 12 stycznia. (PAT.) W angielskich sferach handlowych są żywione jak najlepsze nadzieje co do rozwoju już w roku bież. angielskiego przemysłu i handlu, wobec otrzymanego zapotrzebowania towarów na całym świecie. Angielscy rzeczoznawcy w sprawach handlu przewi-

Zapowiedź wojny na polach Francji.

WARSZAWA, dnia 12.1.1920 r. Na dzień 15 stycznia możemy się spodziewać, że wypowiedzenie wojny Niemcom przez Francję i wszystkie okropności takowej pod murami i w okolicach Paryża, będą mieć sposobność mieszkańcy Łodzi oglądać i podziwiać w pięknym 6-cio aktowym dramacie p. t. „Marsyllanka“, który ukaże się na ekranie Kino Teatru „Nowości“ w Łodzi, ul. Piotrkowska róg Główna.

W dniu 11 b. m. po długiej i ciężkiej chorobie rozstał się z tym światem, opatrzony św. Sakramentami,

Józef Rachalewski

obywatel m. Łodzi, przeżywszy lat 77.

Eksportacja drogich nam zwłok z domu żałoby przy ulicy Długiej № 17 do kościoła św. Józefa nastąpi dziś, we wtorek, o godz. 4 1/2, p. p.
Nabożeństwo żałobne odbędzie się jutro, we środę, dnia 14 b. m. o godz. 10 ej zrana, noczem nastąpi wyprowadzenie zwłok z tegoż kościoła na stary cmentarz katolicki, o czym zawiadomia krewnych, przyjaciół i znajomych

stróżana rodzina.

145 1

Dnia 11 stycznia 1920 r. o godz. 11 wieczór rozstała się z tym światem nasza ukochana żona, siostra, bratowa, córka i synowa

Józefa z Pogorzelskich Nowicka

Wynrowadzenie drogich nam zwłok nastąpi w środę, 14 b. m. o godz. 2 po poł. z prosektojum przy ul. Łąkowej. Na smutny ten obrzęd zaprasza przyjaciół i życzliwych pamięci zmarłej pograżona w smutku i żalu

RODZINA.

152 1

KRONIKA.

— Państwowa szkoła budownicza w Poznaniu.

a) Dyrektor państwowej szkoły budowniczej w Poznaniu, dr. J. Rakowicz nadesłał do zarządu Stowarzyszenia Techników w Łodzi list zawiadamiający, że od 1 kwietnia r. b. wzmiankowany zakład zostaje rozszerzony i że do 3-ich klas z 3-ma oddziałami (naziemnym, podziemnym i mierniczym) potrzeba będzie jako nauczycieli: dwóch architektów, dwóch inżynierów budowlanych i dwóch inżynierów mierniczych o ile możności z pełnym wykształceniem politechnicznym, zakończonemi egzaminami i z dostateczną praktyką.

W odezwie swej dyrektor R. zaznacza, iż uczelnia zależy na tem, ażeby przy spolszczeniu tego zakładu, w gronie nauczycielskim znajdowali się koledzy ze wszystkich dzielnic złączonej Ojczyzny.

Wszelkich informacji w tym względzie udziela sekretariat Stow. Techników (Andrzeja 3).

— Zabezpieczenie społeczeństwa polskiego od bolszewizmu

a) Zarząd Stow. Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Łodzi otrzymał od komitetu organizacji zaproszenie do wzięcia udziału w zapowiedzianym w dniu 17, 18 i 19 b. m. w Warszawie zjazdu pod hasłem: „Zabezpieczenie społeczeństwa polskiego od bolszewizmu“.

W myśl odezwy komitetu zjazd, z udziałem przedstawicieli instytucji i związków ziem Polski, będzie miał na celu obmyślenie środków ratunku oraz wytknięcie całokształtu pracy dla zabezpieczenia i utrwalenia w społeczeństwie naszym moralnych zasad etyki, dla wprowadzania w czyn niezbędnych postulatów ładu i dobrobytu, dla podjęcia najostrożniejszej walki ze zgubnymi hasłami anarchii.

Akcja obronna będzie miała za zadanie połączenie usiłowań zmierzających ku przeprowadzeniu skutecznej walki z czynnikami, sprzyjającymi rozwojowi u nas bolszewizmu.

— Kiedyż to się skończy?

Państwowy urząd walki z lichwą w Krakowie otrzymał telegram ze Lwowa z zawiadomieniem, że przed kilku dniami odszedł ze Stani-

stawowa pociąg, złożony z 40 wagonów z kukurydzą do Wiednia. — Należy niestety wdrożyć kroki, aby ten transport zatrzymał. Okazało się jednak, że pociąg z kukurydzą przeszedł już przez Piotrowice, stację graniczną między Polską a Czechosłowacją.

Coż na to republikański urząd cłowy w Piotrowicach?

— Wspomnienie pośmiertne.

a) W niedzielę zmarł jeden z najstarszych obywateli naszego miasta s. p. Józef Rachalewski, przeżywszy lat 77.

W zmarłym, który żywy brał udział w wypadkach powstania 1863 roku straciłszy współobywatela niezwykłych cnót, dobrego serca i nadzwyczaj czynnego. Był dobrym patriotą, szczerze oddany sprawie Ojczyzny. Przez dłuższy czas piastował honorowo urząd skarbnika przy kościele św. Józefa w Łodzi i brał również udział w różnorodnych komisjach w dawnym magistracie m. Łodzi. Pozostawia po sobie żal jako szlachetnego człowieka i dobrego syna Ojczyzny.

Niechaj mu ziemia lekka będzie!

— W dowód pamięci.

Ku uczczeniu dnia imienia ukochanego profesora p. M. Rachlewicza, uczniowie i uczennice klasy IV-ej kursów gimnazjalnych inżyn. Barszczyńskiego złożyli na ciepłą odzież dla żołnierza w dniu 3 grudnia 42 mk.

— Pamięć o żołnierzu.

Na weselu panay Maurerówny z p. Skempskim zebrane przez p. Roznera i Matka 212 mk. 30 fen. zostało wręczone przez biuro A. Giersdorfa.

Wszędy więc u nas istnieje tu pamięć o żołnierzu, który zasłużył sobie na powszechną miłość.

— Echo pęknięcia i zarysowania się ścian budowli.

a) Przed kilku dniami donosiliśmy, że w budynku fabrycznym pralni parowej p. f. „Keilich i Gođa“, przy zbiegu ulic Wólczańskiej i Fijałkowskiej Nr. 2, na całej wysokości pękły ściany i grozi zawaleniem.

Otóż wydelegowana na miejsce komisja techniczno-budowlana przy Magistracie, po dokładnych oględzinach i zbadaniu stanu budowli orzekła co następuje: Istotną przyczyną pęknięcia

i zarysowania się ścian jest okoliczność, że budynek postawiony został w korycie rzeczki, która jest fundamentem zbudowany jest wyżej, aniżeli dotychczas.

Zaniem komisji — budynek ten już chwili grozi zawaleniem.

W tygodniu bieżącym zjedzie druga komisja wyznaczona przez władze sądowe, która orzeknie kto w danym wypadku powinien ponieść odpowiedzialność.

— Sesja wyjazdowa.

a) W dniu 29 bm. Łódzki sąd doraźny pod przewodnictwem wiceprezesa Sądu Okręgowego Tadeusza Kamińskiego, na sesji wyjazdowej w Brzezinach rozważać będzie sprawę dwóch bandytów: Jakubowskiego i Kubickiego, oskarżonych o zbrojny napad na kolonistę wsi Tymianka pow. brzezynskiego, Francmana, oraz o zabójstwo swego towarzysza wypraw bandyckich Kopera. — Oskarżonym grozi kara śmierci.

— Ofiary na górnoślązków.

Komitet doraźny pomocy dla górnoślązków podaje do wiadomości, że zebrał dotychczas ofiar w kwocie mk. 133,533 fen. 94, korek 10,389 hal. 80 oraz 85 kop. 55, si fr. 50 cent. i 4 liry.

— Wieczór artystyczno-choreograficzny.

P. Zofja Pflanz, znakomita tancerka warszawska, która podczas wojny zbierała laury we Francji, Włoszech, Hiszpanii, w Stanach Zjednoczonych, w Argentynie i Brazylii, przybędzie do naszego miasta. Świątynia artystyk, którą prasa europejska i amerykańska zalicza do największych tancerek świata, ujrzymy niebawem na specjalnym wieczorze artystyczno-choreograficznym.

— Ujęcie dezertera.

a) Policja aresztowała dezertera Stanisława Musielaka, który ukrywał się przed służbą wojskową. Odesłano go do K. U. W.

— Aresztowanie podziurów.

a) Policja aresztowała na gorącym uczynku kradzieży poszukiwanych złodziei Berka Kolskiego, Szlamę Hobelmajstra, w domu przy ul. Brzezynskiej nr. 55, oraz Helenę Rydz, służącą, która dopuszczała się kradzieży u Jana Kuszcza, w domu przy ulicy Franciszkańskiej rog Brzezynskiej. Odesłano ich do więzienia śledczego przy ul. Miłsza.

Teatr i sztuka.

— Teatr Polski (Dzielnia 18).

Dzisiaj Teatr daje „Kawiarenkę“ uciechą farsy Abrahamowicza i Kuszkowskiego ze znakomitym Fabianem w roli kelnera Alberta.

W środę, w dniu 14 stycznia r. b., jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci

ś. † p.

KAZIMIERZA THUMA

studenta Uniwersytetu Warszawskiego

poległego w obronie Lwowa w dniu 13 stycznia 1919 r., odbędzie się o godz. 8 i pół rano w kościele św. Krzyża w Łodzi nabożeństwo żałobne, o którym zwiadamiają stróżkani

135 1

Rodzice i rodzeństwo.

Podziękowanie.

Wszystkim którzy wzięli udział w odprowadzeniu na miejsce wiecznego spoczynku drogich nam zwłok

ś. † p.

Marty z Pospiechów Galusińskiej

składa serdecznie Bóg zapłać

142

Mąż i Rodzina.

ś. † p.

PIOTR KUC

właściciel restauracji

zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach w dniu 11 stycznia r. b.

Zarząd I-go Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Restauratorów miasta Łodzi i okolic prosi wszystkich członków Stowarzyszenia i kolegów o liczne i punktualne przybycie w środę o godz. 1/2, 3 po poł. do domu żałoby przy ul. Aleksandrowskiej № 47 dla oddania ostatniej przysięgi i wyprowadzenia zwłok na stary cmentarz prawosławny.

138 1

Zarząd.

Komunikat.

Odwolanie.

Zarząd Ochrony Im. J. Kilińskiego komunikuje, że z przyczyn od Zarządu niezależnych przedstawienie na rzecz tejże, mające się odbyć d. 15 b. m. w Teatrze Polskim nie odbędzie się, natomiast d. 20 b. m. odegrana zostanie szt. „Książę Józef Poniatowski”. Wety nabyte wcześniej ważne są na 20 stycznia.

135 1

Sprawy robotnicze.

— Ze Stow. odlewników żelaza.

a) W lokalu Resursy Rzemieślniczej, odbyło się w ubiegłą niedzielę nadzwyczajne zebranie członków Stow. odlewników żelaza.

Na przewodniczącego powołano p. Wacława Ałaszewskiego, który zaprosił na sekretarza p. Sowińskiego. Omawiano sprawę opracowaną przez komisję złożoną z członków zarządu kilku stowarzyszonych cennika płac akordowych, który po wprowadzeniu zmian i uzupełnień został przyjęty. Cennik ten uwzględnia dwie kategorie odlewników, których płaca wynosić ma po 50 i 60 mk. dziennie, przy gwarantowanej pracy akordowej. — Cennik ten będzie przedstawiony pracodawcom w dniu 14 bm.

W razie nieakceptowania cennika, odlewnicy postanowili zastrajkować.

Na skutek odezwy, zawierającej uchwałę sekcji odlewników warszawskich, postanowiono nie przyjmować nadal terminatorów na praktykę aż do czasu poprawienia się warunków pracy w tym dziale przemysłu.

Uchwalono, ażeby praca nie trwała dłużej niż 8 godzin dziennie. — W razie nadejścia robót da się tym sposobem możność zarobku pozostającym bez zajęcia.

Włożono na stowarzyszonych obowiązek przestrzegania ściśle tej uchwały.

Rota na tablicy.

Podczas przyjęcia ks. Knapskiego w Chojnach redaktor W. Czałowski podniósł myśl, aby słowa nieśmiertelnej poetki Marii Konopnickiej, autorki „Roty”, wyrzeźbić na tablicy i wmurować je ku wiecznej pamięci w kościele św. Stanisława Kostki. Myśl ta dojrzała na czwartkowym zebraniu u ks. prałata Tymienieckiego, gdzie na jego wniosek obecni złożyli 1350 marek na tę tablicę.

Powinna ona u góry zawierać popiersie

poetki, datę jej urodzenia i zgonu, a u dołu czarnymi, ołowiem wylanymi, wyraźnymi literami całą „Rotę”.

Sądzymy, że przykład ten nie będzie odoobniony, że we wszystkich naszych katedrach, a przede wszystkim gnieźnieńskiej i poznańskiej, takie tablice znaleźć się powinny.

Wykrycie nadużyć z bronią po okupantach.

A) Po wyjściu okupantów z Łodzi pozostała znaczna ilość różnego rodzaju broni palnej, którą, stosownie do rozporządzenia władzy, każdy posiadacz obowiązany był składać do dowództwa miasta.

W razie uawnionego podczas rewizji przechowywania takiej broni, władze konfiskowały ją, a posiadacz podlegał karze.

Zna eżli się jednak pomysłowi ludzie, którzy dla upozorowania, iż posiadana przez nich broń nie pochodzi od okupantów, przedstawiali władzom fikcyjne rachunki usprawiedliwiające jakoby nabycie broni w jednym ze składów łódzkich. Manipulacją taką zajmował się prokurent firmy „Robert Ziegler” (Piotrkowska 114), Antoni Ignacy Płonkiewicz, który za pewną kwotę wystawiał różnym osobom rachunki, iż dana broń nabyta została w sklepie wzmiankowanej firmy.

Za okazaniem takich rachunków komendant policji państwowej w Łodzi wydał skonfiskowaną broń wielu osobom. Uderzyła go jednak okoliczność, iż daty wystawianych rachunków na nabycie broni były częstokroć późniejsze, aniżeli jej konfiskaty.

Szereg faktów, a między innymi wydanie przez Płonkiewicza fikcyjnego rachunku wystanemu umyślnie urzędnikowi policji powiatowej, utwierdziła komendanta policji w przekonaniu, że istotnie P. dopuszcza się malwersacji i, że broń palna, na którą okazywano rachunki, nigdy nie znajdowała się w sklepie „Roberta Zieglera”.

Na podstawie powyższego policja zabrała wszystkie księgi w których rejestrowano sprzedaną broń palną, kwitarsze, korespondencje, rachunki i t. p., i wraz z protokołem przesłano do prokuratora celem oddania Płonkiewicza pod sąd.

Pamiętajcie o żołnierzu polskim!

ś. † p.

EMILJA z BIENKOWSKICH MICHIEWICZOWA

b. obywatelka m. Piotrkowa, przeżywszy lat 82, zmarła dnia 11 stycznia r. b. po ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami.

Wyprowadzenie drogich nam zwłok z domu żałoby przy ulicy Wysokiej № 35 nastąpi dnia 13 stycznia r. b., o godz. 4 po południu na stary cmentarz katolicki.

Na smutne te obrzędy zapraszają krewnych, przyjaciół, życzliwych pamięci zmarłej, pograżeń w ciężkim smutku

134

córka i syn.

Z ŁASKU.

—o—

Dnia 7 stycznia odbyło się organizacyjne zebranie Związku ludowo-narodowego w Łasku. Zagaił zebranie p. Milewski. Przewodniczącym wybrano p. Wernera Bronisława, a w skład prezydium weszli pp.: Cichecki, ks. Szymborski, Sosnowski i inni.

Po referatach, wygłoszonych przez delegatów z Warszawy, zebrani postanowili przystąpić do zorganizowania miejscowego Koła związku ludowo-narodowego i w tym celu wybrali zarząd tymczasowy, w skład którego weszli pp.: Cichecki, Sosnowski, ks. Kaszyca, Milewski, Węgiełski, Adamski i inni.

Następnego dnia w południe odbył się wiec przy udziale około 400 delegatów z całego powiatu. Wiec zainicjował p. Zofia Kaczyńska. Prezydium wybrano pp.: Różka (przewodniczący) z Kobrynia i Adamskiego, Kaczyńską, Milewskiego, Kłocka i Kamostka. Referaty wygłoszyli 2 delegaci z Warszawy i p. Zofia Kaczyńska z Sędziejowic i ks. Drzymała z Buczka. Na zebraniu przybyli i miejscowi ludowcy i socjaliści z zamiarem rozbięcia wiecu. Odznaczyli się w tym rozbijaniu pp. Wałęska, Błaszczak (ponoś tuż man żydowski) i Mirowski z Pruszkowa. Jednak zebrani warchotów zmusił do zachowania spokoju i do milczenia.

Na końcu zebrania, gdy śpiewano hymn „Boże coś Polskę”, ludowcy demonstracyjnie się odzielili i nie śpiewali.

Na wiecu tym uchwalono uznanie dla służb Paderewskiego i wybranie w końcu zarządu powiatowy Związku ludowo-narodowego. Zarząd weszli: pp. Milewski, Kaczyńska, Zofia Ks. Drzymała, Adamski z Łasku, Cichecki, Kłocki, Kłockek, Różek i Adamski. W najbliższej przyszłości odbędą się szereg zebrań w poszczególnych gminach.

Co mają Niemcy dostarczyć Polsce?

Szczególne liczby, dotyczące się wymiarów towarów pomiędzy Niemcami a Polską, ustalone wiona podczas rokowań berlińskich, przedstawiają się — według „Danziger Neueste Nachrichten” — jak następuje:

Niemcy mają dostarczyć:

Miesięcznie po 75,000 ton węgla w cenie 120 mk. a tonę, w ciągu 5 miesięcy, co wynosi 450,000 mk. Jednorazowo 50,000 ton węgla ze swych zapasów za 6,000,000 mk. Pożyczka na 3 miesiące 5,000 wagonów cystern (do rozładunku) za opłatą 100 mk. miesięcznie od cysterny 1,500,000 mk. Pożyczka 100 lokomotyw i 3,000 wagonów nawozów azotowych po 1,000 mk. za tonę za 4,000,000 mk. Razem 471,400,000 mk.

Polska dostarczy:

5,500,000 centnarów ziemniaków po 16 mk. za 83,000,000 mk. 100,000 gęsi po 20 mk. za 2,000,000 mk., 20,000 centarów melasy po 10 mk. za 300,000 mk., 1,000,000 litrów spirytusu po 30 mk. za 30,000,000 mk. Razem 120,000,000 marek. (Takie to niskie ceny).

A zatem przewyżka na korzyść Niemców wynosi 351,400,000 marek.

Kto chce
Kto chce
Kto chce

Bezustannie czeka
podziwiać ostatnie słowo techniki teatralnej?
podziwiać najznakomitsze osobistości, recytaty i muzykę 37 kompozytorów?

2 1/2 godziny?

Niech przyjdzie do sali Koncertowej w d. 12, 14 i 15 h. sm.

S. p. Kazimierz Gliński

Dnia 1 stycznia zmarł w 67 roku życia w Natęczowie znany poeta, dramaturg i powieściopisarz, Kazimierz Gliński. W życiu jego płynęła bujna krew wesołych rytmów. Wierny był przez całe życie ideałom tych strażników granic naszych. Pięścią swoją, jak mieczem przadziadów, bronił każdej skiby polskiego posiadania. Ponościł go temperament szlachucki, płonęły mu oczy świętym zapamiętaniem, ilekroć zetknął się z niewieścim światem. Wychowany wśród stepu, brał chrzest kultury w przestarzałej wszechności podwawelskiej i tu nauczył się kochać naszych wieszczów narodowych. Od tej pory poprzez całe życie pieścił się wytworną strofą Słowackiego, wpatrywał w górny lot pieśni Mickiewicza.

Gliński służył godnie piśmiennictwu narodowemu przez lat pięćdziesiąt. Szerza publiczność ceniła go przede wszystkim, jako płodnego powieściopisarza. Czytano go chętnie, bo w książkach jego znajdowano piękne echa sienkiewiczowskich narodowych eposów. I w teatrze Gliński zyskał kilka poważnych sukcesów. Wśród młodszych jednak słowa polskiego Gliński miał wiernych przyręciół przedewszystkiem jako poeta. Posiadał bowiem dużą obrazowość, wiersza i rozlewny, bogaty patos uczucia. Jako autor „Królewskiej pieśni” zaskarbił sobie Gliński wspaniale nawet takich krytyków, jak Tarnowski.

Pierwsze utwory swoje opublikował K. Gliński drukował w r. 1878 w „Kallias” krakowski. I w „Strzecie” lwowskiej. Wśród powieści dużą poczytność cieszyły się: „Kwiaty białej wiośni” (1894), „Tarantula” (1895), „Kłosa”. Z powieści historycznych kilka wydań miał „Filip z Kaniopy”.

Smierć Glińskiego wśród jego przyjaciół i czytelników wywołuje szczery żal. Cześć jego zastąpionej pamięci.

Z WARSZAWY

Redakcja dziennika „Le Journal de Pologne”, którego wydawnictwo uległo chwilowej przerwie wydała komunikat następujący:

Nasi robotnicy, płatni: zecery 550 mk., tygodniowo, lamacze 100 mk., co przedstawia o 29% więcej ponad zwykłą taryfę, zażądali od nas nowego podwyższenia płacy o 25%.

Odmówiliśmy, ale mogliśmy uczynić zadość tym zbyt wygórowanym żądaniom: i nasi robotnicy przerwali pracę.

Prosimy naszych prenumeratorów o wybaczenie tej koniecznej przerwy i o udzielenie nam zaufania przez kilka dni, ażebyśmy mogli doprowadzić do porządku organizację naszą w ten sposób, ażeby nie podlegała ona kaprysom ro-

botników, nieświadomych ich prawdziwych korzyści”.

Sześć misji sjonistycznej w Kopenhadze, Bernstein, ma w najbliższym czasie, po kongresie światowym sjonistów, przyjechać do Polski w celu zbadania warunków emigracji żydów do Palestyny.

Jak słychać, ruch reemigracyjny z Ameryki zwiększa się. W najbliższym czasie przewidywany jest powrót 60,000 Polaków.

Na cmentarzu powązkowskim urządzone istny pasek na groby. Za miejsce na grób żądają 30,000 marek.

Ogólny Zjazd Kółek Kredytowych.

Zjazd Ogólny Spółek Kredytowych z h. zarobu rosyjskiego wypracowany został na 14 i 15 stycznia t. b. i odbył się w sali Kółka Elektrycznego w Warszawie (Światobrzyska 13). Rozpoczął się dnia 14 stycznia o godz. 10 rano. Bitety wejścia wydała wczajniej Biuro Zjazdu w lokalu P. Zwizku S. Kred. (Jasna 1, II p.). Wobec tego, że stowarzyszenia kredytowe są dziś w znamienitych warunkach bytu i wobec wieńczenia do Sejmu projektu nowego prawa o stowarzyszeniach współdzielczych, zmieniającego zasadniczo podstawy organizacyjne instytucji kredytowych, stoją przed całą masą zadań, które wymagają bliższego omówienia ze sobą i z Polską zwiłzek. Rozwinięty Spółek Kredytowy zainicjował zjazd w tym celu.

Porządek dzienny Zjazdu jest następujący: 1) Projekt nowego prawa o stowarzyszeniach współdzielczych (spółdzielniach) ref. dr. Bron. Kufalierz; 2) Zadania kredytu ludowego w nowych warunkach, ref. dr. Antoni Rząd; 3) Organizacja Związku Spółek, ref. ks. Patron St. Adamski z Poznania; 4) Sprawa waluty, ref. prof. St. Gliński; 5) Sprawa podatków, ref. Janusz Kwiatkowski; 6) Rachunkowość w naszych Spółkach, ref. Marjan Rapacki; 7) Waloski u- czestników.

Z KRAJU

W Zmigrodzie (Galicja) odbywała się, z okazji chrzczenia córki u gospodarza Woźniaka. Gdy już zabrakło wódki, złożyli się goście na litr wódki, którą kupił u miejscowego żyda, Władysława Brudera. Po wypiciu tej wódki wszyscy ulegli astrucji: wszyscy wzięli i odczuli ogromny ból głowy. Z 22 zatrutych, w ten sposób, zmarło 3 mężczyźni i jedna kobieta, cztery osoby walczą o życie, reszcie uratowano.

Według opowiadania kupującego wódkę wyszedł tydzień do lasu i miał proszek czerwony a na posytankę, co tam wyszła — odpowiedział „To nie, to tylko na to, aby lepiej smakowało”

Do właściciela na Józefi Górze zatrudził się zrodzić i zabrakł estery strazy a kapłany św. Pawła.

Na Podolu zrodziła się ogromna zapadła cakra i stoka, która używać mogła z drożdżami zamkniętą na zół i naftę.

OFIARY.

Na obywat. oddział dla niepełnosprawnych.
Przejętym składem pomędzy pp.: A. Ch. i Z. A. 10 mk. — Al. Lutroski 40 mk. — Zebrało na zębrańi mistrów stolarskich 500 mk. — L. Młozard restaurator 20 mk. — Zebrało na solatku Tower. im „Moniuszki” 100 mk. Br. Łopiatki 4 mk. 13 b. po 20 mk. — Zebrało w towarzystwie u pp. Brynowskich 20 mk. — Kuszyński 50 mk. — Z okazji świąt św. kuracji mł. Barczewskiego 5 mk. składają 20 mk. Władysław Fabr. Guilan składa za potrzebę św. św. Major Fabr. ziemi płotr. 1000 mk. — Od konduktora jako kara 15 mk. — F. Drobe 2 mk. — Ku pamięci imienia ukochanego profesora p. M. Kuchlewskiego ucznioście i uczennice gimnazjalnych im. Barczewskiego składają 40 mk. — Od pasterki jako kara z K. E. 50 mk. — Hotel „Victoria” jako podziękowanie od komisarzy za życzenia noworoczne 50 mk. — P. Sienicka zamiast kwiatów na trumnę b. ucznicy M. Świątkowskiej 25 mk. — Czysty dochód z sprzedaży programów na wieczorne sylwestrowe w Zw. Prac. Kolejowych 25 mk. — Zamiast wienca i grób s. p. Marii Mirowskiej składają pp. St. Głowacki 20 mk. — St. Kwiatkowski 2 mk. i 20 kop. bogactw. M. H. Golicoy zamiast kwiatów na grób s. p. A. Głowackiego 20 mk. — Zebrało na posiedzeniu Pol. Związku Kras. murarzy i czajdli tego faustu z okazji poświęcenia się tuzem 50 mk. — Bełżanin 500 mk. — Zebrało na przedsięwzięciu dziecięcym szkoły Spółki 100 mk. — Anna i Józef składają 50 mk. — Łódzkie Tow. Muzyczne 50 mk. — Kępczoid Tanbe jako kara 20 mk. — Od K. L. Y. W. 60 mk. — Ant. Kazimierczak 50 mk. — Lemczner za brzoń marki na rachunku 50 mk. Razem 2994 mk.
Przybyli 10 mk.
P. J. Jarzębiński z Elektrowat Łódzkiej 20 mk. 20.

Na pielnicy na Mazowszu.
Beżmianina 5 mk. — Galszak Wł. 5 mk.

Zamknięcie giełdy Warsz. dnia 12 stycznia	Wartość Kupona.	Dotychczas. tranż.
6% obl. Warszawy 1915/16	3.95.6	—
6% " " " 1917	0.15.5	102.50
5% obligacje banku ziem.	1.29.3	—
Listy zastawne ziemskie 4 1/2%	0.30	238.55-
" " " 4%	0.44.4	—
6% listy zastawne m. Warszawy po 5000 i 1000	2.60.5	244.50-
4 1/2% " " " " "	2.52.5	—
Listy zastawne m. Łodzi 5%	—	183.50
" " " " " 4 1/2%	—	—
Rubla carskie 4 100	—	—
" " " " 500	—	184.50
" " " " 1000	—	57-54.75
Korony austriackie	—	23.50-45
Korony francuskie	—	—
Franki francuskie	—	15.49-12.45
Funt sterlingi	—	89-555
Dolary St. Zjedn.	—	120-120

Dziś! Premjera! ODEON Po raz pierwszy w Łodzi.

Pierwszy obraz serii 1920 r. „Kordisk”. Pierwszy obraz serii 1920 r. „Kordisk”.

MEZALJANS

Wybitny dramat zyciowy w 6 aktach w wykonaniu artystów Królewskiego teatru w Kopenhadze.

Wobec niebywałego powodzenia i na ogólne żądanie Sz. Publiczności

jeszcze dni kilka

Jeden z najbardziej głośniejszych obrazów kinematograficznych wytwórni Charitonowa w Moskwie

„PRZY KOMINKU”

(U kamina)

z Wierą Chotodną, Polońskim i Maksimowym.

Ilustracja: Orkiestra i śpiew.

140-1

GRAND-KINO

Po raz pierwszy w Łodzi.

NOKTURN

Wspaniały dramat sensacyjny w 4-ch wielkich częściach znanej wytwórni GAUMONT w Paryżu podług scenarjusza Ludwika Jenillade

z M-lle STELLA w roli głównej.

Uwaga! Sta Pań Tygodnik Ilutr. GAUMONTA, zawierający Przegląd ostatnich modeli paryskich.

Passé-Partout nieważne! Początek o g. 5, w sobotę i niedzielę o g. 3.30, ost. seans o g. 9.30. Pod dyrekcją Agencji Kinematograficznej „GJAS” w Warszawie.

147-1

Dzisiaj premiera!

Kino „Polonia”
Konstantynowska 16.

Po raz pierwszy w Łodzi!

I-a Serja! Od dziś rozpoczynają się pokazy najwybitniejszego arcydzieła Erci Pathé według nieśmiertelnego dzieła Aleksandra Dumasa (ojca)

HRABIA MONTE-CHRISTO

I-a Serja!
w 6 wielkich aktach.

Ceny podwyższone. Orkiestra powiększona. Kasa dla uniknięcia natłoku czynna będzie w dni powszednie od godz. 3-ej, w święta od godz. 1-ej. Początek seansów o godz. 5, 7 i 9.15, w święta o godz. 5, 5, 7 i 9.15

P... Obraz ten z powodu swej olbrzymiej długości podzielony został na 4-ty serje, które kolejno samostawiane będą w naszym Kinie.

148-1

A.A. Meble sprzedaje różne dzieciaki. Piotrkowska 10ª Przez-103-5

Do sprzedania sklep Szwedki z urządzeniem, Główna Nr 1, 352-1

Meble sprzedaje po cenach najniższych. Orła 27, Stolar-227-113

Sklep spożywczy do sprzedania z powodu nagłego wyjazdu Kilińskiego Nr 93, 240-2

Sprzedam hańdawkę, kawałek i dom m. in. Nowa Sienkowska 23 - 1

Polsko-Bałtyckie Towarzystwo Handlowe

ODDZIAŁ W ŁODZI, ulica Piotrkowska 125

WARSZAWA. (dawny lokal „Trójkąt”) ODPAŃSK.

Zarząd — Długa 25 tel. 17-56 i 266-61.

Biuro — Miodowa 8 tel. 294-51.

Adres telegraficzny „POLBAL”

Adres telegraficzny „POLBAL”

Biuro 22 23.

Telefon 5-65

Adres telegraficzny „POLBAL”

Dział ekspedycyjny Złatwia warunki operacji, połączone z transportem ładunków lądami i morskimi. Wykonuje również
Reprezentacja linii okrętowych Wykonuje przedstawicielstwo „Poland Export Corporation” w Now-Jorku i inne przedstawicielstwa firm krajowych i zagranicznych.
 Wykonuje sprzedaż wyrobów staliowych ostrych fabryki Z. Kobyliński i S-ka.
 Oddział w Łodzi podaje do wiadomości, że rozpoczął swoją działalność. Biuro zajęcia od 9-1 i od 3-6, w sob. od 9-2. 91wo

Tylko 3 dni! — Ostatnie arcydzieła sztuki i Warszawy! — Tylko 3 dni!

12, 14 i 15 bm.

SALA KONCERTOWA (Dzielnia № 18).

13, 14 i 15 bm

We wtorek, środę i czwartek. :: Początek o godzinie 8,30 wiecz.
 Wielkie przedstawienie marionetkowe w 3 częściach pod nazwą:

NARODOWY RAJ!!

2 i pół godziny bezustannego śmiechu. :: Bardzo aktualne
 SŁOWA HENRYKA ZBIERZCHOWSKIEGO.

Figury Zygmunta Kurczyńskiego i Miry de Chedel. Muzyka 37 kompozycji ów.

Część I.

Część II.

Część III.

Wesele u Paskarza.
 Parodia wesela Wyspiańskiego.
 OSOBY: Prologas, Paskarz, Rachel, córka paskarza, Pan Młody, Peeta, Malarz, Cham, Aprowizacja, Policjant i Lokaj.

U Pani de Thébes.
 OSOBY: Pani de Thébes, Petiura, Wilhelm, Karol, Pańderewski i Marszałek.

Panoptikum Łódzko-Warszawskie.
 Osoby: Prezydent Drzewiecki, Dyr. Sliwiński, Dyras Dobosz, Gruszczyński, Dyr. Młynarski, Korolewicz-Wojdawa, Margot-Kaftal, Messalówna, Daszyński, Witos, Kamiński, Frenkiel (aktorzy), Legionista, Kresowiczka. Oficerowie: francuski, angielski i włoski Kucharka, Cachoł, 2^a i L. d.

Bilety do nabycia u W-go Gostomskiego a w dzień przedstawienia w kasie Sali Koncertowej.

TANIO

Biały towar
 Wyspy
 Flanela
 Paltowy towar
 Boston granat
 Caigi
 Chustki

Ceny hurtowe.

polecają

Prukier i Chari

Piotrkowska 45
 front wejście przez sieni.
 Ważne dla kooperatyw
 i spółek rolniczych.
 54-1

Korzystajcie z okazji

ZA

BRYLANTY

perły, biżuterię, zegarki, srebro i antyki płaci wysokie ceny

Hotel Savoy nr. 201.

Łódź, Krótka 8

Przyjmuje Interesantów od 10-1 i 3-6.

116-1

Niniejszym podaje do wiadomości Sz. Publiczności, że z dniem 20 b. m. objąłem

RESTAURACJĘ przy HOTELU MANTEUFLA

ul. Zachodnia № 43.

Stary ten i renomowany zakład, mający najlepszą opinię wśród wykwintnej publiczności m. Łodzi, pod moim osobistym kierunkiem i przy poparciu łaskawej Publiczności, mam nadzieję, cieszyć się będzie nanowem powodzeniem.

Wieczorem koncert orkiestry pod dyktando prof. Brandta. Przyjmuje zamówienia na kolacje i obiady à couvert. Piwnica zaopatrzona w stare wyborowe wina.

Kuchnia pod kierownictwem wykwalifikowanych szefów.

Z głębokim szacunkiem
OSWAŁO RONKE.

Łódź na Stacji Miejskiej Kolei Państwowych z dniem 15 stycznia 1920 r. wprowadza

ubezpieczenie towarów podczas transportu.

Biższych szczegółów udziela

ZARZĄD

ul. 6 Stycznia (Benedykta) № 7.

117-1

Dr. med. Z. Golc

choroby skórne i weneryczne
 godz. przyjęć od 11-12 i pół
 od 5-7 i pół w. w niedziele
 i święta od 10-1-aj
 UL. ANDRZEJA № 2. 64 12

Dr. med. S. Klukow

choroby żołądka, kiszek
 i wewnętrzne
 wzwrost przyjęcia.
 Przyjmuje od 9-6 do 7
 prócz niedziel i świąt.
 Zawadzka № 8.

Główna Agencja Ubezpieczeń

PRACOWNIKA,

obeznanego gruntownie z bu-
 chalterią i korespondencją w
 polskim i niemieckim języku,
 Piśmienne oferty składać: Józef
 Gutman, Dzielnia 4. 55cwi

Zielona 3. i Już otwarta została i Zielona 3.

Muzeum-Panoptikum i Panorama

oraz Oddział Anatomiczno-Naukowy (z wystawy Wiedeńskiej).

TYLKO DLA DOROSŁYCH.

Uwaga! Dla dam we wtorek i piątek.
 Wejście do Muzeum 2- mk., do Oddziału Anatomicznego
 1 mk. 50 fen. Wojskowi i uczelnie płacą połowę. 104-2

Do sprzedania

kompletne urządzenie i maszyna do piaskowo-cementowych

Dachówek

najnowszego systemu. Dzienna produkcja do 700 szt.
 1500 szt. podkładów szlaczonych i kilkadziesiąt ramek drem-
 nianych. Zgłoszenia piśmienne składać w „Rozwoju” pod
 „Dachówka”. 146cnc

Państwowy Urząd Zakupu Artykułów Pierwszej Potrzeby

Komisja Włókiennicza

podaje do wiadomości, że wakują posady:

- 3 odbiorców tkanin z praktyką na stanowiskach ekspedjentów lub subiektów galezi włókienniczej. Przy wyższych kwalifikacjach — większe uposażenie.
- 1 biurolisty lub biurolistki do Sekretariatu Komisji.
- 1 pomocnika, względnie pomocnicy buchaltera.
- 1 biegłej maszynistki.

Właścicielom napisane podania wraz z pierwszorzęd-
 nymi referencjami, opisem życia i warunkami wynagrodzenia
 należy przesyłać do biura Komisji Włókienniczej, Al. Ko-
 ściuszki № 1, III p. do dnia 17 stycznia. 14-1

Przyrzeczenie współdziałania HANDELOWIEC POLSKI
Słow. Pracowników Handlowych, Piotrkowska 108,
poszukuje wykwalifikowanego

Pracownika kooperatywy

Oferty prosimy składać: Piotrkowska 96, Z. Weryk,
Warszawskie Tow. Ubezpieczeń. 149 2

Współzyszenie Ogrodniczo-Handlowe

w Łodzi, ul. Dzielna 25,

specjalność w zakresie transportu nasion poszarych i warzywnych, na które przyjmuje zamówienia, oraz kupuje nasionki używane każdej wielkości. 118-5

KUPUJE

wszystkie futra, oraz surowce. 86:8
UL. Piotrkowska 24, Grosman.

DYWAN

wschodni (Bohara)
między sprzedam
Beatekta 7, m. 14, III piętro,
od 1-1 od 5-7. 139 1

HANDELOWIEC

rutynowany kooperatysta, buchalter, pragnie zmienić posadę.
Łaskawe oferty sub B. 144 2

Trebne ogłoszenia:

Kupno i Sprzedaż:

A.A.A.A.A.A. Obracają się z szubne
duży wybór, różne fasony, gwarancja za złoto, pierścionki,
kolczyki, zegary, zegarki, poleca
biurowy taniej polski sklep
zega mistrzowsko-jubilerski, ul.
Brzezińska 10, Jan Placsek Uwaga!
nie pomylić! złota, srebra,
broń, zegary, placę nasumienianę. 144-25

A.A.A.A.A. Najtańsza
szonowa wyprzedaż rozetek. Bostony, szewskie,
doboty, welury, drapy, sukna
na kieszonki, podzewki, watolina
wełna na damskie spodniczki
czarna w czarnym, bordowy,
czarna, szarą, szarą i innych
kolorach, etamiu, biały towar
na szeluzę, balysty, cągi, barczany,
flanelę na pościel, wazy,
szkło, szurówka na fartuszek,
kostki, zegary i aksamiit czarny.
Oczywiście taniej niż wszędzie, bo
własny zakład prywatny. Kilińskie-
go 40 (Widzewska), front,
II p. m. 10 na prawo. 1445-nwc12

A.A.A.A. Cągi przedwojenne
mocne, ciemnoniebieskie,
jak również niebieskie,
północno na bluzy i spodnie
ciężkopracujących, bardzo
dobry do nabycia. Kilińskie-
go 40, front, II p. na prawo.
85-nwc8

A.A.A.A. Sprzedam w Pabjanicach
posesję narodziłą przy ul. Puszyńskiej
(st. w. 1000) i Cegielnianej,
6000 m. kwadratowych placu
(4 morgi) z dwoma domami
mieszkalnymi, 24 mieszkaniami,
w tym 10 z instalacją elektryczną,
ogrodzeniem, pozostałymi budynkami
i kamieniem dużym po cegielni,
również równo i bardzo dobrej
jakości. Cena 170 tysięcy złotych.
Wzrost na miejsc. ul. Pu-
szyńska 82, Dobrowola. 250-anw1

AAAA. Mam solone, czarne,
te urządzenia oraz po-
jedyncze sprzedaje najtaniej
Skład Mebli Kanińskiego i Cie-
sielskiego, Piotrkowska 80,
I piętro. W niedziele od 2 do
8 otwarto. 27-1

AIAI. Mam różne wyprzejam-
tanie. Łóżka, materace,
szafy, bielizniarkę, stół, krzesła,
otomane, garnitur mebli, leżankę,
figury. Piotrkowska 231, m. 4, II
piętro, front. 194-p.nw82

A.A.A. Daje H. Srebrnik w Ło-
dź Piotrkowska 34, 2 piętro, front.
Lokietce towar. weina.

na Bekiesz i burki od 25 mk.
na Ubrania uczniows. 30 mk.
na Meskie i skaut. 35 mk.
na Dziecinne 13 mk.
na Spodnie i podzew. 9 mk.
na Kamizelki sztucz. 25 mk.
na Palta 23 mk.
na Suknie i kostjomy 13 mk.
na Bluzki i spodniczki 8 mk.
Szewioty 18 mk.
Alpaga i cągi dabel. 20 mk.
Chastki 18 mk.
Piotrkowska 34 front, 2 p., H
Srebrnik. 8253-nw 3

AI. Meble stołowego, sypialne-
go, szafy, bielizniarkę, biurko,
komoda, łóżeczko dziecinne,
leżankę, stoliki słupki, wyprze-
dam zaraz. Piotrkowska 225, 3,
I p. front. 215-7

Burki czarne, dwie sprze-
daje Kolej Fabryczno-Lódzka
ka, dom familijny kolejowy m. 18,
313-11

CZŁONKI stare, zużyte kapu-
ły administracja „Rozwoju”.

Czapka karakutowa jest do
sprzedania. Sztyler, Suwał-
ska 3. 568-2

Dom do sprzedania składający
się z 8-miu mieszkań przy
ul. Słowackiej 21. Dowiedzieć
się można przy ul. Andrzejka
Nr 58 m. 1. 294-3

Przewo gazowe z dostawą do
fabryk lub stacji, opłowe
650 m. porządkowe 700 m. Po-
leca Łachecki, Kągowska 11.
374-2

Dwupiętrowy dom jest do sprze-
dania za 45 tysięcy rb. Oferty
w Rozwoju pod „S”. 372-5

Do sprzedania 60 morgi ziemi,
budynki w należytym porząd-
ku, blisko Łodzi i dom w śró-
dmieściu na dogodnych warun-
kach. Wiadomość: Przedziałma-
na 40, m. 2, Olszowski. 359-5

Do sprzedania 8 morgi ziemi,
z zabudowaniem gospodar-
stwem, w tym morga ląki i ogro-
dem owocowym w Starem Ro-
kicim. Blizsza wiadomość u An-
toniego Lisiewicza, przystanek
Sienkiewiczówka dawniej Karak.
311-1

Firanki, koronki niciane, kloc-
kowe, hatty poleca w miesz-
kaniu prywatnym W. Bogucka,
Kilińskiego 102, m. 4, pierwsze
piętro. 7885-0

Fortepian palisandrowy tania
do sprzedania. Pabjanice,
S-to Jańska 19. Kittner.
149-nw1

jest do odebrania czarnej piec-
U nogi podpalano, w urząd-
siedziwym. K. Miaskiego 136, po-
kój 88. 313-1

Kontrabas sprzedana. Pańska 5
Młhak. 331-1

Każdy człowiek wiadomo powi-
nien tajemnice od których
nie ma być i o ile wiadomo
w życiu człowieka, oraz ekono-
miczno praktyczne wskazówki
które zebrał i wydał prezydent
Józef Kuczyński. Nabywać
można w księgarniach lub u wy-
dawcy: Słowacka 17, m. 2,
w cenie jednej marki. 320-2

Kupie kolonje lub folwarczek
z torfem albo wezmę w dzier-
żawę. Oferty pod A. S. składać
w adm. Rozwoju, Al. Kosciusz-
ki 41. 401-5

Kupię kilka par gołębi białych
pawików. Oferty: Zarząd Ma-
jmu „Kolacin”, st. Rogów
V. V. 370-2

Mam do sprzedania domy w
centrum miasta i na przed-
mieściu Łodzi także w Pabjan-
kach i Zgierzu. Wiadomość: ul.
Nawrot 72, lewa of. I piętro,
m. 16. 533-cn5

Miechy, kowalio, szubstanki,
sztańca, ślusarski narzędzia
i stal wiatrowa do sprzedania.
Piotrkowska 176, ślusarna.
228-nw1

Morder do sprzedania, Piotrków-
ska 173, fryzjer, Krzemia-
ski. 349-5

Morder kupię w dobrym stanie.
Długa 108, m. 9. 340-5

Sprzedam zaraz różne meble
z dwóch pokoi i maszynę
śniagera. Piotrkowska 134-9,
II p. oficyna. 508-3

Sprzedam białego pudelka. Wia-
domość: Konstantynowska 19,
m. 6, godz. 11-1. 334-1

Sprzedam rewolwer systemu
„Mausera” cena 500 mk. Oferty
w Rozwoju pod „Rewolwer”.
410-1

Tanio do sprzedania kredens,
stół i 6 krzesel, jasny dąb
używane. Rozwadowska 2, Lu-
czak. 328-2

Zaraz sprzedam sklep kolonial-
ny rogowy. Aleksandrowska
Nr 77. 247-2

Różno:

AIAIAI! Rządca domowy po-
szukuje mieszkania
w śródmieściu (okolice ulicy
Przejazd, Andrzejka i dalej) - 2
pokoje ew. 1 i kuchnia za pro-
wadzenie rzadcostwa, względnie
za depozyt. Łaskawe oferty dla
„R. D. S.” do Rozwoju. 4-1

W kuzynka Komarowska, miesz-
ka Dzielna 34-14. 333-22

W kuzynka Drzymałowa przy-
muje. Piotrkowska 225.
9335-1

W kuzynka Marcja Kubiczka przy-
muje. Piotrkowska 190.
1555-3

Buchalter do wykończona za-
ległych ksiąg potrzebny za-
raz. Oferty lub adresy prosimy
składać w adm. pod „Buchal-
ter S. M.” 405-3

Biuralistka z 4 klasowym wy-
kształceniem pragnie objąć
posadę biurową. Oferty w Roz-
woju pod „Biuralistka”. 378-1

Chłopiec do praktyki na techni-
ka dentystycznego potrzebny
zaraz, jak i asystentka (Lek-
den) na wyjazd zaraz potrze-
bni. -- Zgłaszać się Główna 7,
III p. Dentysta Bohosiewicz.
330-cn2

Do wynajęcia 2 pokoje umeblo-
wane. Orla 23 m. 31. 298-2

Energiczny handlowiec jako po-
mocnik zarządzającego za-
kładem przemysłowym potrzebny
zaraz. Oferty z podaniem do-
tychczasowej działalności i świa-
dectw składac w adm. pod
„Energiczny”. 404-5

Elektromonter poszukuje pra-
cy. Łaskawi niech się zgło-
szą z ofertą pod A. M., tegoż
pisma. 385-3

Inteligentna francuska nauczycielka
lekcyj w godz. rannych niemieckiej
9-1. Posiada kurs praktyczny
i teoretyczny. Składac oferty
w adm. Rozwoju pod „A. K.”
335-1

Poszukuję kobiety mającej lat 25,
z dobrą wiedzą, w dziedzinie, po-
szukuje pracy. Wiadomość: ul.
Kopernika 7, m. 4. Tomasz
Węgrzynowski. 335-1

Przedstawienie
Ma dzieci i ma do szkoły
Początek g. 3.15 po południu.
Ceny miejsc od 1.- Mk

Poszukuję człowieka z 2-oh klaso-
wym wykształceniem poszu-
kuje jakiegokolwiek pracy. Oferty
w Rozwoju pod „Młody”.
397-2

Poszukuję biuro potrzebny jest lokal
składający się z 5-ciu do
6-ciu pokoi z wejściem z ulicy
(sklep). Oferty piśmienne skła-
dac należy w adm. Rozwoju
pod „J. G.”, lub telefonicznie
395-cn3

Poszukuję ogrodnika, wszystkie
działki ogrodnicwa, przyjaie
posadę w mieście lub na wyjazd.
Oferty w Rozwoju „F. S.”
345-1

Poszukuję pani M. M. w Kozłuskach pro-
szona jest o przybycie do
Łodzi. 405-1

Poszukuję pokoju bez umeblowania ze
świetłem przy rodzinie. Oferty
w Rozwoju pod „pokój”.
399-2

Poszukuję pokój zaraz do wynajęcia. Za-
katna 64, m. 17. 305-1

Poszukuję polak z ukończoną przemyślo-
wą szkołą sukienniczą, tkacką
i kalkuletnią praktyką w za-
wodzie tkackim, poszukuje od-
powiedniej posady, najchętniej
przyjmie posadę u właściciela
mniejszej tkalni. Zgłoszenia li-
stownie: Waiawender Ignacy,
majster tkacki w Rakszawie,
fabryka sukna, powiat Łańcut.
400-1

Poszukuję się pokoju ewen-
tualnie miejsca przy intelli-
gentnej rodzinie z całodzienne-
nym utrzymaniem dla młodszej
panienki, Oferty pod „Uczni-
ca”. 338-1

Poszukuję pończochy i skarpetki w miesz-
kaniu prywatnym po cenie
fabrycznej sprzedaje. Tamże
nadrabianie oraz wszelka repa-
racja pończoch. Piotrkowska
186, m. 3. 400-cn5

Poszukuję jaknajmniejszej po-
sady do mieszkania umeblo-
wanego z opalen. i elektrycznością,
przy solidnej chrześcijańskiej
rodzinie, w pobliżu ul. Piotrko-
wskiej przy ul. Przejazd. Oferty
w Rozwoju pod „Wyższy
urzędnik”. 367-3

Poszukuję potrzebne uczennice do pra-
cowni krawców. Andrzejka
12. Zgłaszać się 5-6 g. 339-1

Poszukuję potrzebne zadane hacziarki.
Wiadomość: W. Jarocińska,
Piotrkowska 121. 402-3

Poszukuję 2 pokoje z kuchnią
i przedpokojem od zaraz lub
1 lutego. Za wskazanie dam
wynagrodzenie. Oferty dla R. J.
w Rozwoju. 332-2

Poszukuję potrzebna zaraz zdolna eksped-
jientka do wędlin. Restau-
racja „Louvre”. Piotrkowska
Nr 85. 300-2

Poszukuję pogodogskie T-wo P. Osz.,
Zgierska 64, przyjmie no-
wych członków, wydaje pozy-
czki rublowe i markowe za po-
ręczeniem lub pod zastaw, oraz
przyjmuje wkłady na oszczęd-
ność w mark. 1 rub. 723-nwc2

Poszukuję wynajmę 2-5 pokoje z kuch-
nią w czystym domu, z ume-
blowaniem. Oferty sub „K. G.”
330-1

Poszukuję za inq. pres biały w złote luty,
Z rasy „newjona”. Proszę od-
prowadzić za wynagrodzeniem:
Złosa Pabjanicka, przy Rudzie,
dom Posta, K. Zawik. 277-1

Poszedł VII klasy udziela kore-
kty języka niemieckiego
(konwersacja). Łaskawe oferty
pod F. R. 406-1

Poszedł (szlaka) jest do odebra-
nia na podwórzu fabrycznym
Smugowa 11. 348-1

Poszedł portfel z matrykulą na
imię Józef Meldner. Łaskawy
szalaczka proszony jest oddać na
Karola 22, do restauracji. 508

Poszedła krawcowa poszukuje
szycia w domu prywatnym.
Oferty w Rozwoju pod „Zdolna”.
337-2

Poszedła suczka toksterjerka
z od szczeniąt. cała biała, czar-
ny łeb z białą prążką na łysinie,
ogon obcięty, Łódź, ul. Anarze-
ja 39. 395-1

Poszukuję pokoje lub pokój z kuchnią
i sa do wynajęcia. Średnia 97,
m. 5. 387-1

Poszukuję 100 Mk. za wskazanie pokoju
z oddzielnym wejściem
i światłem, umeblowanego lub
bez mebli, od zaraz. Może być
pokój z kuchnią. Oferty dla
„J. J.” w Rozwoju. 333-2

Poszukuję 100 i więcej marek dam za
wskazanie pokoju umeblo-
wanego z elektrycznością z od-
dzielnym wejściem w okolicy
Przejazd - Andrzejka. Oferty w
adm. Rozwoju pod „J. Żet”.
359-1

Zagubione dokumenty.

Andrzej Wartalski zagubił le-
gitymację chlebową na 3 o-
soby. 371-1

Antoni Maciejak zagubił kartę
węglową. Ludwiki 31. 381-1

Anna Kulon zagubiła paszport
niemiecki wydany w Łodzi.
391-3

Borowczyńska Katarzyna zagu-
biła kartę węglową. Skiernie-
wicka 13. 0-1

Bronisława Białobrzęska zagu-
biła paszport niemiecki wy-
dany w Łodzi. 310-1

Feliks Kwaskiewicz zagubił pa-
szport niemiecki wyd. w gm.
Czarnocin. 341-1

Frakowska Longina zagubiła
legitymację chlebową wydaną
na 1 osobę. 375-1

Goldstein Szlana zagubił kartę
pewolania z Łodzi. 365-3

Haim Rozenberg zagubił kartę
węglową. Brzezińska 13.
378-1

Hentszel Zofja zagubiła pasz-
port niemiecki wydany w
Łodzi. 390-3

Helena Grobelska zagubiła pa-
szport niemiecki wydany w
Łodzi. 315-1

Józef Nowacki zagubił legity-
mację dla bezrobotnych.
323-1

Wasjan Maslański zagubił kartę
węglową. Wólczańska 141.
380-1

Wuczak Karolina zagubiła pasz-
port rosyjski wydany w gm.
Charuple oraz karty zapomo-
dla Karoliny i Stanisławy Kę-
czak i kartę węglową. Proszę
oddac: ul. Zielona Nr 5, 2 p.
150-2

Wozerska Agata zagubiła pasz-
port niemiecki wyd. w Ło-
maszowie. 340-1

Włksym Pietruczyn zagubił kar-
tę węglową. Ludwiki 47.
384-1

Wzarsja Szytkiewicz zagubiła le-
gitymację chlebową na 1 o-
sobę. 330-1

Feliks Dębowski zagubił pasz-
port niemiecki wydany w
Łodzi. 407-3

Węgina Barcz zagubiła legity-
mację na 4 osoby. 373-1

Wępers na sumę mk. 300 wyda-
ny przez Wazryńca Masłochę
słowa Jakóbowa, zaginał. 0-1

Węskiński Wojciech zagubił
paszport rosyjski wydany w
gm. Wodzirady. 317-1

Zygmunt Marchwic zagubił
paszport niem. wydany
w Łodzi. 341-1

Zygierzka Eleonora zagubiła
kartę o paszportu wydany
z fabryki Szeigerta. 332-1